

Nyilatkozat a Klímaváltozásról¹ és egyébektől

Tekintettel a gyakori késztetésekre és baszogatásokra, hogy miért nem vagyok hajlandó vitatkozni a klímaváltozásról, az alábbi Nyilatkozatot teszem. Ezt vegyétek úgy, mint amikor Thomas Jefferson megírta a Függetlenségi Nyilatkozatot.

1./ A klímaváltozás **tény**, ezt senki sem tagadja. Utóbb még az olyan hírhedt klímaszkeptikusok is elfogadják, mint Bjorn Lomborg, Fred Singer, vagy Hans Labohm, akik korábban tagadták.

2./ A klímaváltozás szerintem **antropogén** eredetű. Nem lévén légkörfizikus, elfogadom a számomra mérvadó tudósok és intézmények véleményét, így James Lovelock-ét, Sir Nicholas Stern-ét (aki az eddigi egyik legnagyobb méretű és nyilvános kutatást szervezte a témában), az ENSz mellett működő Intergovernmental Panel of Climate Change (IPCC) nevű szakértői bizottságét, de leginkább a NASA-ét, mely egyben a világ legnagyobb légkörfizikai kutatóhelye, és amelyet aligha befolyásolnak politikai, üzleti és más nyomásgyakorló csoportok, de ha mégis, akkor a legkevésbé a környezetvédők, sokkal inkább az olaj- meg a hadiipar (amelynek aligha érdeke, hogy tevékenységét a klímaváltozásra tekintettel korlátozzák).

A klímaváltozás antropogén jellegét minden kormány/ország elfogadja, beleértve az amerikai kormányt is, egyes naív vélemények szerint azért, mert a környezetvédők befolyása alatt áll, én viszont úgy gondolom, mint fent: az amerikai kormányt elsősorban a hadiipar és az olajipar meg a fináncióke mozgatja; márpedig azok ellenérdekeltek abban, hogy legyen klímaváltozás.

3./ Tudom, hogy nem kevés olyan neves tudós van, akik **tagadják**, hogy a klímaváltozás emberi okokra vezethető vissza. Nem zárom ki, hogy akár nekik van igazuk. (Mindenesetre itt megfigyelhető a vélemények „evolúciója”: Kezdetben tagadták magát a tényt, aztán azt tagadták, hogy ha van is, az emberi tevékenység eredménye lenne, utóbb pedig azzal érvelnek, hogy a klímavédelmi politika olyan költséges, hogy inkább más, kézzelfoghatóbb dolgokra kellene a pénzt költeni.)

4./ Tudni kell, hogy ha van klímaváltozás – márpedig van -, akkor az **feltartóztat-hatatlan**, mert a folyamat önjáró és **önerősítő**, a negatív visszacsatolások jellemzik, azaz kumulatív.

- A felmelegedés miatt olvad a sarkkörök és Grönland jege. Ezáltal csökken a Föld fényvisszaverő felülete, ami miatt nő a légkör hőmérséklete, ami tovább fokozza a jég olvadását.²
- Vagy másfél évtizede felfedezték, hogy a permafroszt területén (azaz az örökké fagyott sarkvidéki területeken) szivárog a metán. Ez azért van, mert a befagyás előtt ezeket a sarkvidéki területeket mocsarak borították, és a mocsarakban erős az anaerob bomlás, ami metánt eredményez. (A metánnak 20-40-szer nagyobb a fajlagos üvegházhatása, mint a széndioxidnak.) A befagyott metán mennyisége

¹ A nyáron elfogadott új helyesírási szabályzat szerint a cím közbülső szavait is szabad nagy kezdőbetűvel írni.

² A dolog ennél bonyolultabb: az úszó jég olvadása miatt nem emelkedik a vízszint. Az Antarktisz jege alatt viszont szárazföld van; az Antarktisz jégtakarója viszont az utóbbi években hízik; ez a bonyolult légkörfizikai jelenségek miatt megmagyarázható.

sokszorososa a globális évi ühg-kibocsátásnak, tehát hiába csökkentjük az emberit, a metán semmissé teszi az erőfeszítéseinket, és minél több metán jut a légkörbe, az annál jobban melegszik, ennek hatására annál gyorsabban olvad a permafroszt, és így tovább.

- Hasonló folyamat játszódik le a tengerfenéken, ahol az évek során az elhalt tengeri élőlények maradványai egymásra rakódnak, és a bomlaskor metán, majd metán-hidrát keletkezik (ami egy szilárd anyag). Ha a tengervíz hőmérséklete emelkedik, és a nyomási viszonyok megváltoznak, ugyanúgy elkezd szivárogni a metán, mint a permafrosztból.
- Márpedig már nem csak a légkör hőmérséklete emelkedik, de ha piciny mértékben is, mérhetően, a világtengereké is. Gondoljunk bele, mekkora óriási tömeg az atmoszféra. De mekkora a tengereké! Ezeknek az inerciája – főleg a tengereké – iszonyúan nagy, és ha egy ilyen hatalmas tömeg, mint a világtengerek, megmozdul, azt már képtelenség leállítani.

5./ A klímaváltozás **hatásai** beláthatatlanul súlyosak lesznek, Lovelock, majd Stern is egy globális nukleáris háborúéhoz hasonlította. Lovelock szerint századunk végére kb. 500 millió ember fogja túlélni a klímaváltozást, legfeljebb ha 1 milliárd.

(Még mielőtt valaki azt hinné, hogy Lovelock egy flúgos környezetvédő; ő a NASA légkörfizikusa volt, ma már nagyon öreg ember, és egész életében vitatkozott a szerinte naív és idealista környezetvédeőkkel, utoljára azért, mert szerinte az ásványi energiahordozók teljes kiiktatása és atomenergiával való pótlása lenne az egyedüli megoldás a klímaváltozás ellen, amit az atomellenes környezetvédők nyilvánvalóan elvetnek. Lovelock-ot leginkább Gaia-elmélete nyomán ismerik, ami a Földet, a földi légkörrel és ökoszisztémákkal együtt egy olyan „élőlénynek” tekinti, amely képes a földi élet feltételeit az élőlények számára optimalizálni – ezt meggyőzően bizonyítja „százszorszép-világ” modelljeivel.)³

6./ Én személyesen abban bízom, hogy talán mégsem fog bekövetkezni a klímaváltozás, vagy nem lesz olyan pusztító mértékű, talán menetközben leáll. Az átláthatatlanul bonyolult rendszerek működését (ilyen a klíma, ilyen a bioszféra, és különösen ilyen a kettő együtt) a **káoszelmélet** próbálja leírni. Ennek lényege az, hogy mivel a rendszer átláthatatlanul bonyolult, elemeinek kapcsolata és egymásra hatása végső soron kiismerhetetlen, adott esetben akár egy teljesen jelentéktelen (-nek látszó) elemében bekövetkező (akár teljesen jelentéktelen (-nek tűnő) kis változás is megváltoztathatja az egésznek az állapotát, mozgásirányát.

Jó példa erre, hogy a „mainstream” gondolkodás szerint a klímaváltozást az a CO₂-feldúsulás okozza (de vannak más üvegházhatású gázok is), mely csak nyomelemként van jelen a légkörben. Azaz, a CO₂ a légkörnek csupán 0,03 százalékát (azaz három század százalékát) tette ki, és amelynek a koncentrációja az ipari forradalom óta kb. 40 százalékkal (280 ppm-ről közel 400-ra) nőtt, azaz még mindig nem több 0,04 százaléknál.⁴

Ennek mintájára – teljesen spekulatív jelleggel – el tudom képzelni, hogy pl. egy bizonyos fajnak a kihalása, vagy éppenséggel a térnyerése, vagy – általánosabban fogalmazva – bármilyen jelentéktelennek tűnő változás az életterekben, a bioszféra

³ Lásd erről: Lovelock, James. Gaia: A New Look at Life on Earth. Oxford University Press, 2000.

⁴ Tisztában vagyok vele, hogy ez az érvelés a klímaváltozás CO₂-feldúsulás miatti valószínűleges bekövetkezését gyengíti, de nem rombolja le.

geofizikai vagy biológiai jellemzőiben senki által sem gondolt és előrelátott változásokhoz vezet, melyek akár le is állíthatják vagy fékezhetik a folyamatot.

Szóval a véletlenben bízom.

8./ Nem zárható ki teljes mértékben, hogy a klímaváltozás nem fog bekövetkezni, és az sem, hogy nem antropogén eredetű. De mivel mindez a tudományban uralkodó álláspont szerint igen valószínű, és a dolog természeténél fogva a klasszikus természettudományos verifikáció itt nem alkalmazható, ebből csak egyetlen helyes álláspont következik:

mindent meg kell tennünk azért, hogy nehogyanis bekövetkezzen.

9./ Van egy fontos dolog, amit jól meg kellene érteni. Akár van klímaváltozás, akár nincs, akár emberi eredetű, akár nem, egy racionális és humánus **gazdaságpolitikának** ugyanazok kell, hogy legyenek a céljai, mintha lenne:

- a fosszilis energia felhasználásának csökkentése (ugyanis akár okoz a CO₂ klímaváltozást akár nem, számtalan más módon és igen súlyosan terheli a környezetet)
- az energiafelhasználás racionalizálása (ezt a zsebünk miatt is meg kell tenni)
- az anyagi fogyasztás mérséklése (mind a gazdasági racionalitás, mind a környezetvédelem, mind a konzumerizmus elleni harc okán)
- fogyasztásunk olyan összetevőinek az ösztönzése, amelyek kevésbé energia- és anyag-tartalmúak; tehát művelődjünk, tanuljunk, sportoljunk, foglalkozunk többet a gyerekeinkkel, éljünk egészségesebben, azaz ne azért dolgozzunk, hogy minél több felesleges és kidobásra ítélt kacatot vegyünk
- energiaszükségletünket minél nagyobb mértékben a megújuló energiaforrásokból elégítsük ki. (Ezt a pontot azért tettem utoljára, mert ez átköt egy személyes megjegyzéshez.)

Itt avatkozna be a vitába **Héjjas Pista**, mondván, hogy ez a környezetvédők hülyesége, telepítik a gazdaságtalan szélturbinákat és feleslegesen költik a pénzt a méregdrága megújuló energiákra, mert egy mondvacsinált dologtól félnek; azt hiszik, hogy a klímaváltozást emberi tevékenység okozza, és ezáltal mérsékelhető. A környezetgazdaságtan nem ismerete azonban senkit sem jogosít fel arra, hogy butaságokat beszéljen. Ha majd Héjjas Pista szerez legalább egy Bachelor fokozatot környezetgazdaságtanból és környezetpolitikából, akkor folytathatjuk ezt a vitát.

Egyéb megjegyzések

- Az egyik társaságban, amelynek egyes háziasszony tagjai időnként, pl. mosogatás után, a Teremtővel és annak egyszülött Fiával közvetlenül „csatornáznak”, gyakori a vita a gravitációról. Ugyanis a társaság egyik, már nyolcvanon felüli, mérnök képzettségű, de általam igen sokra tartott és szellemileg teljesen friss tagja szerint Isaac Newton tévedett, amikor a gravitációt a tömegvonzással magyarázta. Az erő nagysága oké, de az okozati vektor téves: a gravitációt nem vonzás, hanem a tér és a világegyetem nyomása okozza.

- Egy másik társaságban, melynek tagjai között szép számmal vannak az ezotériában jártas profi háziasszonyok, egyik alkalommal a relativitáselmélet volt a téma. Egy orvos azt adta elő, hogy miben tévedett Einstein.
- Azokon a területeken, ahol az Iszlám Állam már berendezkedett, és beindult az iskolai tanítás, a tananyagból törölték Kopernikust és Galileit.

Félreértés ne essék, én semmilyen területen és vonatkozásban nem tartom lezártnak a tudományt. Hiszen, mint jól tudjuk, a tudományt az választja el a hittől, hogy tételei kétségbe vonhatók. És senkitől sem akarom elvitatni a kétkedés (vagy az állítás) jogát, bármiről is legyen szó. Azt viszont határozottan állítom, hogy nem minden fórum alkalmas bármilyen téma megvitatására.

Ha Héjjas Pista ragaszkodik a tételéhez, akkor nyújtsa be pl. az MTA Környezettudományi Bizottságának, és ne a Filozófiai Vitakör kutyaütői által (magamat nem ideértve) akarjon megdicsőülni. Vagy ha ambíciói vérmesebbek, küldje el a NASA-nak. De a legjobban tenné, ha megpróbálná publikálni a Nature-ben vagy a Science-ben. De ha ott meg is jelenne, az sem bizonyítaná az igazát. Csupán azt, hogy érvelése színvonalas és figyelemre méltó (ha egyáltalán közölnék).

Körünk előregedett, az elhülyülés felé tartó tagokból áll (magamat is beleértve). Operatív elnökünk, aki viszont még viszonylag fiatal, megakadályozhatná, hogy a mindentudás igézetébe essünk. Mert a végén még megérjük, hogy a Filozófus Vitakör egy szép őszi napon, egy korán sötétedő péntek délután a jelenlévők számától függetlenül és még csak nem is minősített többségi szavazattal eldönti, hogy a széndioxid okoz-e felmelegedést.

Ha Nyilatkozatomat bántónak találnátok, elnézést kérek, csak humorizálni akartam – legalább is ami a stílust illeti.

Bp, 2015. szept. 27.

dr. Kiss Károly

a közgazdaságtudomány kandidátusa

nyug. egyetemi docens

a Stratégiakutató Intézet tudományos főmunkatársa

a Sántakutya Társaság tagja

a Magyar Nemzet külső publicistája

a Levegő Munkacsoport Szakértői Tanácsának volt elnöke

(erről a régóta betöltött posztomról pár hete lemondattak, mert nagy nyilvánosság előtt lehülyepicsáztam a Magyar Helsinki Bizottság elnökét a menekültügy kapcsán tett kijelentései miatt)

a Hódmezővásárhely székhelyű Egészséges Életmód Alapítvány elnöke

(melyről nem tudom, hogy létezik-e még)

a budapesti Bólyai és a gönci állami gyermekotthonok önkéntes nevelője

a Filozófiai Vitakör általatok egyhangúan megválasztott tagja

továbbá univerzalista és mindentudós